

verdiwel
verbindt en inspireert

Inspelen op het nieuwe normaal

Serie: Sociaal werk in de tweede coronagolf, aflevering 2

Interview met Marco van Westerlaak, Stichting Welzijn West Betuwe in Geldermalsen

‘Natuurlijk hoor ik privé en ook wel van medewerkers dat ze balen omdat de voetbal niet doorgaat, dat een concert is uitgesteld. Dat voelt iedereen. Maar als specialisten van het dagelijks leven zien zij in elke context mogelijkheden om hun doelgroepen te ondersteunen.’ Aan het woord is Marco van Westerlaak, directeur-bestuurder van Stichting Welzijn West Betuwe. Ook vrijwilligers van zijn organisatie zetten zich extra in. Sommige organisaties in West Betuwe zijn gesloten, maar de zeven hulppunten van Welzijn West Betuwe blijven open. ‘Zo voorkom je veel beweging van de ene naar de andere kern en kun je problemen oplossen vóór ze groter worden.’

De gemeente West Betuwe telt in totaal 26 kernen en heeft ruim 50.000 inwoners. Stichting Welzijn West Betuwe heeft 26 betaalde krachten en maar liefst 500 vrijwilligers. Natuurlijk niet één medewerker per kern. Al was het alleen al omdat al die kernen zo van elkaar verschillen. De grootste is Geldermalsen met bijna 11.000 inwoners. Maar er zijn ook kleine dorpjes als Est met 575 en Neerijnen met ongeveer 450 inwoners.

‘West Betuwe is een agrarische gemeente,’ vertelt Marco van Westerlaak. ‘Vooral als de fruitbomen in bloei staan, komen mensen uit het hele land hier fietsen. Er zijn ook mooie dorpen en twee historische stadjes: Asperen en Heukelum. Kleine kernen dreigen voorzieningen te verliezen. Nu is er nog relatief veel jeugd, maar de verwachting is dat over twintig jaar de vergrijzing flink is doorgezet. De gemeente stelt zich daarop in. Dorpsbelangen West Betuwe heeft vijf zetels in de Raad en twee wethouders in het College. De gemeente heeft dan ook veel aandacht voor leefbaarheid in de kernen. Het streven is: een dorps huis voor elke kern. En elke kern krijgt een leefbaarheidsbudget.’ Op de website van Welzijn West Betuwe lezen we over die 26 kernen: ‘ieder met een eigen karakter, verschillende omvang en omgeving. De inwoners, ondernemers en organisaties in die kernen weten vaak het beste wat er speelt en hoe daar mee omgegaan moet worden. De manier van werken van Welzijn West Betuwe sluit hier naadloos op aan.’ Met maatwerk. ‘Afhankelijk van de kern, de inwoners, de vraag en de omgeving maakt de sociaal werker de inschatting op welke manier er ondersteund moet worden. Hierbij is er veelvuldig contact met de gebiedsmakelaar van de gemeente. De sociaal werker schat in of er extra inzet vanuit welzijn moet komen vanuit gebieden die meer expertise vragen zoals mantelzorgondersteuning of ouderenadvies. Hetzelfde geldt voor de inschatting of er bepaalde vormen van dienstverlening ingezet moet worden.’

Op jullie website staat niets over corona of voorzorgsmaatregelen in de accommodaties. Bij veel organisaties voor sociaal werk vind je die info meteen op de homepage. Waarom niet op die van jullie?

‘Dat doen wij op andere manieren. Overal lees je over die voorzorgsmaatregelen. Na de zomer waren veel activiteiten weer opgestart. Maar nu de regels weer aangescherpt zijn, laten we zoveel mogelijk doorgaan. We hebben bijvoorbeeld open eettafels, maar die vallen onder de horeca. We kijken of we die eettafels – met in achtneming van alle regels – op een andere manier toch door kunnen laten gaan. Hier en daar gebeurt dat al. Maar yoga en beweging voor ouderen bijvoorbeeld, kunnen we in

kleinere groepen gewoon voortzetten. Dat geldt ook voor huisbezoeken door medewerkers. Die nemen altijd de anderhalve meter afstand in acht.'

Waar loop je tegenaan in deze tweede golf?

'Sommige organisaties gaan helemaal op slot. Dan werken hun medewerkers thuis en hebben dan alleen online contact met inwoners. Daar zitten beperkingen aan. Dat heeft ook consequenties voor onze doelgroepen. Wij hebben zeven hulppunten die open zijn. Zo voorkom je veel beweging van de ene naar de andere kern en kun je problemen oplossen vóór ze groter worden.'

In de eerste golf toonden sociaal werkers zich creatief, innovatief en flexibel in hun inzet om met name kwetsbare inwoners en jongeren zo goed mogelijk te bedienen ten tijde van corona. Lukt dat nog steeds? Of zijn ze corona-moe?

'Het lukt nog steeds! Maar in die eerste coronagolf hadden we een lockdown van de ene op de andere dag. Er moest snel gehandeld worden en alles was nieuw. Nu gaat het veel meer om implementatie. Voortzetten en goed uitvoeren van wat al bedacht was. Om inspelen op de nieuwe werkelijkheid, het nieuwe normaal. Wij hebben een bus die ouderen naar de dagopvang en andere bestemmingen rijdt. Tijdens de lockdown reed de bus helemaal niet, maar nu rijdt hij met de helft van het aantal ouderen en twee keer. Dan heb je dus langere diensten en meer chauffeurs nodig om hetzelfde aantal mensen naar hun bestemming te rijden. Dan moet je wel heel duidelijk laten zien wat wel en niet kan en hoe je dat veilig doet. Die flexibiliteit zie ik nu dus ook weer bij medewerkers en vrijwilligers. En die energie ook. Maar het is anders. Tijdens een workshop van Verdiwel zei Hans van Ewijk dat sociaal werkers specialisten van het dagelijks leven zijn. Dat zij de complexiteit van problemen kunnen afpellen.

Dat zie ik nu ook. De maatregelen zijn complex, maar sociaal werkers zijn er goed in om te kijken wat kan en niet kan. Elke kern bij ons is anders, maar sociaal werkers kunnen in elke context mogelijkheden zien om inwoners te ondersteunen met dat virus op de achtergrond. Natuurlijk hoor ik privé en ook wel van medewerkers dat ze balen omdat de voetbal niet doorgaat, dat een concert is uitgesteld. Dat voelt iedereen. Maar sociaal werkers vinden het fijn om in hun werk iets positiefs bij te dragen.'

Hoe houd je als directeur-bestuurder verbinding met je teams als veel medewerkers thuis werken?

'We waren al helemaal ingesteld op thuis werken en maakten al gebruik van verschillende chatfuncties. De lijnen zijn kort, medewerkers bellen elkaar, ook in het weekend als dat nodig is. Veel medewerkers wonen in deze gemeente en kunnen makkelijk thuis werken en tussendoor even voor een afspraak naar een van de accommodaties gaan.'

De afgelopen maanden waren regels versoepeld en nu worden ze weer strenger. Blijven professionals gemotiveerd of organiseer je daarvoor iets extra's?

'Ja, ze blijven gemotiveerd. Dat na de zomer weer activiteiten van start gingen en opeens toch weer op slot of anders georganiseerd moesten worden, gaf natuurlijk wel een dreun. Maar iedereen gaat dan toch weer gemotiveerd aan de slag om te kijken wat er wél kan. We bieden bijvoorbeeld taallessen aan laaggeletterden en anderstaligen aan. Degenen die die lessen geven, dragen grote, plastic maskers, zodat hun mond goed zichtbaar blijft voor de cursisten.'

Hoe houd je vrijwilligers gemotiveerd en betrokken?

'Er zijn er die afhaken. Elke dag bezorgen vrijwilligers maaltijden bij ouderen rond de middag. Tijdens de eerste golf groeide de vraag naar die maaltijden met 20% omdat zij niet meer naar winkels gingen of hun mantelzorgers minder vaak kwamen. Onder die vrijwilligers die de maaltijden rondbrengen, zijn ook oudere, kwetsbare ouderen. Heel begrijpelijk als die in deze tweede golf liever niet de deuren langs gaan. Dan zoeken we andere vrijwilligers. En dat lukt ook wel. Er is een grote bereidheid om anderen te helpen. Mantelzorgers hebben het extra zwaar omdat de thuiszorg wegviel en de dagopvang niet doorgaat. We hebben 1.100 mantelzorgers aangeschreven en die zijn allemaal door vrijwilligers gebeld. Die hadden niet allemaal

een hulpvraag, veel mantelzorgers waren blij met een luisterend oor. Allerlei burgerinitiatieven zijn opgepoppt. Dat varieert van buurtwhatsappgroepen en boodschappendiensten tot inzamelingsacties van laptops voor leerlingen en een ondernemer die met zijn draaiorgel alle kernen langs ging om wat vrolijkheid te brengen. Dan is het zaak om te zorgen dat die initiatieven blijvend zijn.'

Veranderen problemen van doelgroepen nu de coronacrisis langer duurt? Hoe speel je daarop in?

'Eenzaamheid is altijd een thema geweest. Vaak spelen er dan meerdere problemen tegelijk. Maar nu is er veel oog voor eenzaamheid. Zelf maak ik me ook zorgen om opgroeiende jongeren die nu veel experimenteeruimte missen. Ze kunnen elkaar nu veel minder ontmoeten. We hebben een camper gekocht waarmee jongeren de kernen rondgaan om op een veilige manier ontmoeting te stimuleren. Nu gaat dat nog goed, maar als het koud wordt, stopt dat weer. Verenigingen hebben het ook moeilijk. Als die een tijdje stil liggen en leden verliezen, is het nog maar de vraag of die leden zich later weer aansluiten.'

Waar ben je trots op?

'We hebben veel compleet ingerichte iPads uitgedeeld aan ouderen, zodat ze contact konden houden met familie en vrienden. Vrijwilligers hebben hen geleerd hoe ze die iPads konden gebruiken. Ouderen bleken dat veel beter van vrijwilligers te leren dan van hun eigen kinderen of kleinkinderen! Ook bleek dat veel ouderen wifi in hun woning hadden zonder dat ze dat wisten. Eens in de twee jaar organiseren we een beurs voor senioren over langer thuis wonen. Die beurs ging niet door vanwege corona. En dat budget hebben we voor die iPads aangewend. Bovendien hadden we bij de provincie een budget van € 5.600,- aangevraagd en gekregen voor de aanpak van eenzaamheid door corona. Ook dat budget hebben we voor iPads aangewend. In totaal hebben we er al 26 uitgedeeld. Een medewerker vertelde mij over een oudere man die naar het ziekenhuis moest voor een operatie. Opeens werd zijn vrouw ook opgenomen, maar op een andere afdeling. Ze konden niet bij elkaar op bezoek komen. Ze kregen ieder een iPad, zodat ze toch contact met elkaar konden houden. Dat was heel simpel geregeld. Prachtig toch?'

*Kees Neefjes, beleidssecretaris Verdiwel
26 oktober 2020*

